Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

Бараз кюн, 2014 жылны 17-чи сентябри № 185 (19606)

Багъасы 10 сомду

ВРЕМЯ

Къабарты-Малкъар республиканы парламентини эм правительствосуну газети

Газета парламента и правительства Кабардино-Балкарской республики

ТЮБЕШИУ

Жамауатны бла властьны араларында - партнёрлукъ байламлыкъла

«Экономика эмда социальный советлени, алагъа ушагъан институтланы халкъла аралы ассоциациясы» (МАЭССИ) «Халкъла аралы жай школ-2014» деген тюбешиуню Къабарты-Малкъарда бардырыргъа оноу этгенди. Ыйыкъны ичинде дунияны онжети къыралындан жаш адамла граждан обществону институтларын айнытыуну проблемаларын, аланы глобальный дунияда жерлерин тинтирикдиле. МАЭССИ Азияны, Африканы, Европаны, Латин Американы, битеу да бирге 70-ден аслам къыралны, граждан институтларын бирикдирген организацияды. Россейни Жамауат палатасы анга къошулгъанлы сегиз жыл толгъанды, арт эки жылны ичинде уа анга башчылыкъ этеди.

Нальчикде кенгеш да РФ-ни Жамауат палатасыны башламчылыгъы бла къуралгъанды. Аны къуучлы халда ачылыууна КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков да къатышханды. Ол къонакъланы алгъышлай, быллай магъаналы тюбешиуню Нальчикде бардырыгъанлары ючюн ыразылыгъын айтханды. «Аны алайлыгъы республикагъа ышаныулукъ болгъанына шагъатлыкъ этеди», - дегенди.

Юрий Александрович Ассоциацияны муратлары ангылашыныулу эмда магъаналы болгъанларын чертгенди. Шёндюгю глобальный дунияда граждан обществону институтларын айнытыу къыралны келир кюнюне себеплик этгенин белгилегенди: «Граждан общество адамны сейирлерин къоруулайды, аны излемлерин эм башха салады. Ма аны ючюн бизде жамауат башламчылыкъланы айнытыугъа, къыралны бла жамауатны араларында хайырлы байламлыкъла къурауугъа энчи эс бурулады».

Бюгюнлюкде уа республикада 800-ден аслам граждан институт барды. Алагъа къыралны жанындан тутхучлулукъ этиледи, властьны бла жамауатны араларында байламлыкъла къурау, властьны ачыкълыгъын жалчытыу жаны бла уллу иш тамамланады. «Ол санда КъМР-ни Башчысында Жамауат совет къуралгъанды. Анга республикада атлары айтылгъан, халкъ хурмет этген адамла киргендиле. Аллай советле толтуруучу власть органлада, муниципалитетледе да бардыла. Алагъа предпринимательле, профсоюзланы келечилери да киредиле. Республиканы Жамауат палатасы, КъМР-ни Парламентинде Жаш тёлю палата, жаш тёлю правительство да хайырлы ишлейдиле. Жамауат палата уа, башха магъаналы жумушланы толтургъаны бла бирге, республикада граждан обществону институтларын бирге келишдиреди», - деп белгилегенди ол.

Жамауат организацияланы бла къыралны араларында байламлыкъла къыйматлы болур ючюн, тийишли право база къуралгъанды, алагъа экономика, юридический, методика, кадр жаны бла да тутхучлулукъ этиледи. Ол санда «Коммерциялы болмагъан социальный магъаналы организациялагъа къырал тутхучлулукъ этиуню юсюнден», «2015 жылгъа дери жамауатны бла къырал власть органланы партнёрлукъ байламлыкъларын къурау жаны бла концепция», «2012-2017 жылларда жамауат организацияла эмда граждан обществону институтларыны араларында байламлыкъла къурауну юсюнден» къырал программа ишлейди.

(Ахыры 2-чи бетледи.)

КОНФЕРЕНЦИЯ

«Этилиннген ышаныулукъ - ол бек алгъа айырыучуланы алларында уллу жууаплылыкъды»

Тюнене Къырал концерт залда «Единая Россия» Битеуроссей политика партияны Къабарты-Малкъар регион бёлюмюню 24-чю конференциясыны экинчи кесеги болгъанды. Аны ишине КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков къатышханды эм сёлешгенди. Ол партияны Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентине айырылада хорламы бла алгъышлагъанды, этилиннген ышаныулукъ-ол бек алгъа айырыучуланы алларында уллу жууаплылыкъ болгъанын чертип айтханды.

Юрий Коков Парламентни жангы чакъырылыууну структурасы къалай къуралыргъа боллугъуну юсюнден оюмун билдиргенди эмда КъМР-ни Парламентини Председателини къуллугъуна ким салысса иги боллугъун да айтханды.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъанны эмда Правительствосуну пресс-службасы.

Жандауурлукъ

Тюшген ахча «Къайсыннга жюз атлам» эсгертмени къурулушуна къоратыллыкъды

18-чи сентябрьде Профсоюзланы маданият юйюнде жандауурлукъ концерт боллукъду. Андан тюшген ахча «Къайсыннга жюз атлам» деген проектни андан ары бардырыугъа къоратыллыкъды.

Концерт программа республикада атлары кенг белгили жырычланы, ол санда Газаланы Алимни, Тёппеланы Алимни, Жаникаланы Эльдарны, Занкишиланы Маратны, Жашуулланы Баширни, Мусукаланы Русланны, Гергъокъаланы Халиматны, Холамханланы Къайсынны, къатышыулары бла къуралгъанды. «Ас-Алан», «Ийнар» жырчы къауумла, «Балкария» фольклор-этнография ансамбль, Къулийланы Къайсын атлы малкъар къырал драма театрны артистлери Жангоразланы Мажит, Мамайланы Фатимат, Бапыналаны Зариф эм башхала да сау ингирни ичинде къараучуланы кеслерини фахмулары бла къуландыргъанлай турлукъдула

Быллыр быллай жандауурлукъ концертден 250 минг сом тюшген эди да, ол ахча ахыр капегине дери «Къайсыннга жюз атлам» деген сейирлик хунаны къурулушун андан ары бардырыугъа къоратылгъан эди. Ол бошалмагъанды. Аны узунлугу 350 метр боллукъду да, бюгюннге 250 метри ишленнгенди. Хуна ташлагъа жазыллыкъ жюз назмудан алтмыш бешиси салыннганды. Шёндю окъуна ол республиканы жангы турист комплексине айланнганды.

Кёпле келедиле аны кёре. Бирле Къайсынны назмулары бла биринчи кере шагъырей боладыла, бирле уа аланы къатлап окъуйдула. Бары да былайда суратха тюшмей хазна кетмейдиле.

«Къайсыннга жюз атлам» деген проектни дагъыда бир магъанасы барды. Ол халкъыбызны бирикдиреди, кёллендиреди. Къайсынча адамла алай кёп миллетде болмагъаныны тюшюндюрюп, ёхтемлик береди. Келигиз, кесибизни сыйыбызны кётюрейик, бир ниетли болайыкъ. Тамблагъы кюнюбюз бюгюн башланнганын унутмайыкъ.

Сорлукълары болгъанла бу телефон номерлеге сёлешип, бютюн тынгылы хапар билирге боллукъдула: **722-584, 8-928-708-26-06.**

Къурау комитет.

Суратны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъанды.

Совет Союзну Жигитлери И.И.Иллазаровну, Г.А.Кузнецовну атлары унутулмазча этиуню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Совет Союзну Жигитлери И.И.Иллазаровну, Н.Г.Калюжныйни, Г.А.Кузнецовну атлары унутулмазча этер муратда «Тарых ишле эмда уллу жетишимлери болгъан, Къабарты-Малкъарны айныуына къыйын салгъан адамланы атлары унутулмазча этиуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2012 жылда 18-чи декабрьде чыгъарылгъан 94-РЗ номерли Законуну 7-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде **бегим этеме**:

1.Тохтащдырыргъа:

Совет Союзну Жигити **Иллазаров Исай Иллазаровичге** Нальчик шахарда Залийханов орамда «Битеулю билим берген 10-чу номерли орта школ» битеулю билим берген муниципал казна учреждениясы мекямында мермер къанганы;

Совет Союзну Жигити **Калюжный Николай Гаврило-вичге** Нальчик шахарда Калюжный орамда «Битеулю билим берген 7-чи номерли орта школ» битеулю билим берген муниципал казна учреждениясы мекямында мермер къанганы;

Совет Союзну Жигити **Кузнецов Георгий Андреевичге** Нальчик шахарда Горький орамда «Битеулю билим берген 9-чу номерли орта школ» битеулю билим берген муниципал казна учреждениясы мекямында мермер къанганы.

2.Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу бу Указ толтурулурун, ол санда анга этиллик къоранчлагъа ахча бёлюнюрюн, къурау мадарла да этилирлерин жалчытыргъа керекди.

3.Бу Указ къалай толтурулгъанына контроль этиу Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председателини орунбасарыны боюнуна салынады.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Ю. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2014 жылда 12-чи сентябрьде, №180-УГ

З.З.Болотоковагъа «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы» деген ат атауну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Кёп жылланы ахшы ишлегени эмда бийик профессионал усталыгъы ючюн **Болотокова Зера Зракушевнагъа** –Къабарты-Малкъар Республиканы Саулукъ сакълау министерствосуну «Республикалы сабий клиника больница» къырал бюджет саулукъ сакълау учреждениясыны педиатрия бёлюмюню педиатр врачына –«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы» деген ат атаргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Ю. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2014 жылда 15-чи сентябрьде, №181-УГ

ЖЫЙЫЛЫУ

Сайланнган депутатлагъа мандатла берилгендиле

Тюнене Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны уллу жыйылыуу болгъанды. Ол КъМР-ни Правительствосуну Колонналы залында къууанчлы халда бардырылгъанды. Анда энди айырылгъан депутатлагъа мандатла берилгендиле.

Комиссияны башчысы Вячеслав Гешев барысын да алгъышлагъандан сора Къабарты-Малкъар Республиканы Праламентини бешинчи чакъырылыууна депутатланы айырыу къалай бардырылгъанын билдиргенди. Ол айтханыча, республикада айырыучуланы саны 533 520 адамгъа жетеди. Къол кётюрюлгене уа 379 110 адам къатышханды. Ол а бизеу айырыучуланы 71,06 процентин тутады.

Андан ары Вячеслав Мицевич кандидатланы хар тизмеси ючюн да къаллай бир адам къол кётюргенин айтханды. Биринчи жерге, хар замандача, «Единая Россия» Битеуроссей политика партия чыкъгъанды. Аны жанлы болуп айырыучуланы 65,28 проценти къол кётюргенди. Аны ызындан КПРФ барады – 11,55 процент. Ючюнчю жерни «Справедливая Россия» алады- 11,51 процент.

Бу жол «Зелёные» деген россейли экология партия жанлы болгъанла да асламыракъдыла -5,11 процент. Ол ЛДПР-ны бир процентге озгъанды.

-Алайды да,- дегенди Вячеслав Гешев,- Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатларыны мандатларын юлешиуге беш партия къатышады. Ала ючюн битеу биорге 373 613 адам къол кётюргенди. Ол а айырыу участкалагъа келген айырыучуланы 98,55 процентин тутады. Бюгюн биз комиссияны жыйылыуун бардыргъанбыз эмда анда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатларын жетмиш адамдан къурагъа эмда алагъа регистрация этерге келишгенбиз,- деп, ол депутатла айырылгъанларыны юсюнден удостоверениялары бергенди.

Аланы юлешип бошагъандан сора айырыула къуралыулу ётер ючюн уллу къыйын салыннганын айырып айтханды. Анга къатышханлагъа ыспас этгенди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

СУРАТДА: (башында) Вячеслав Гешев Ботталаны Хадисге мандат береди.

Эл мюлк

Иш къыстау барады

Элбрус районда жерчилик бла эки мюлкде кюрешеди – чекленнген жууаплылыгъы болгъан «Лашкута» общество (Бёзюланы Музафар) эм Жазаланы Асланбек башчылыкъ этген коллектив фермер мюлк. Ала экиси да жерлени арендагъа Прохладна районда аладыла.

Тирлик жыйыуну ахыр эсеплерин чыгъарыргъа энтта да эртеди: сабанлада бу кюнледе да иш къазауатды. Алай быйыл тирлик быллырдан эсе аслам боллугъун шёндюден окъуна ышаннгылы белгилерге боллукъду. Районну эл мюлк управлениясында айтханларына кёре, предприятияланы экисинде да 1145 гектар жер барды арендада. Кюзлюк битимле 710 гектарда ёсдюрюлгендиле.

Ол санда будай – 400, арпа – 210 эмда мирзеулюк рапс - 100 гектарда. Саулай да 1900 тонна мирзеу (1300 – будай эм 600 - арпа) эмда 150 тонна мирзеулюк рапс жыйылгъанды. Быллырны, кёрюмдюлери бла тенглешдиргенде производство 15-20 процентге кёбейгенин белгилерге боллукъду. Будайны битимлилиги бир гектардан 32,5 центнер болгъанды, арпаны уа – 28,6.

Жазлыкъ битимлени оруу да кёп къалмай бошалгъанды. 175 гектардан арпа (350 тонна) эм отуз гектардан а эынтхы жыйылгъанды. Бу айны ахырында 180 гектар жерде нартюхню оруу башланырыкъды.

Районну кесинде энчи иели участкалада тахта кёгетле бла картоф кёп къалмай 657 гектарда ёсдюрюлгенди. Хобустаны битимлилиги да иги болгъанды быйыл. Бюгюнлюкге андан 60 тонна сатылгъанды.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

Жамауатны бла властьны араларында - партнёрлукъ байламлыкъла

(Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.)

-Жамауат организацияла социальный артыкъда магъаналы жумушла бардырадыла, ол санда ветераналгъа, сакъаталгъа, кьыйын жашау болумгъа тюшгенлеге, юйюрге, аналыкъгъа тутхучлулукъ этедиле, жандауурлукъ ишле бардыраладыла. Арт жыллада уа къыралны оноучулары, ол санда Президент Владимир Путин да коммерциялы болмагъан организацияларгъа экономика, къурау, инфраструктура болушлукъ этиуге энчи магъана береди, - деп чертгенди республиканы оноучусу.

Сёзюню ахырында Юрий Коков коммерциялы болмагъан секторгъа тутхучлулукъ этилгени къуру сёзле болмагъанларын чертгенди. «Биз алагъа не уллу полномочияла да берирге хазырбыз, ол санда къырал политиканы къурагъанда, халкъгъа магъаналы оноуланы кьабыл кёргенде, артыкъда бег а ол ниетлени жашауда бардыргъанда да. Бизни баш муратыбыз – Къабарты-Малкъарны экономикасы айныгъан, демократияны жорукъларына кёре жашагъан, граждан институтлары алчы болгъан республикагъа бурулурча этергеди. Алай болур ючюн а, биз жамауат организацияла бла бирге ишлерге хазырбыз, ол санда МАЭСССИ-ни «Халкъла аралы жай школу» бла да», - деп, Юрий Александрович жыйылгъанланы хайырлы ишлерге чакъыргъанды.

Ызы бла РФ-ни Жамауат палатасыны сыйлы секретары, МАЭСССИ-ни президети Евгений Велихов эмда ассоциацияны генеральный секретары Патрик Вентурини сёлешгендиле.

Евгений Велихов Къабарты-Малкъарда граждан обществогъа этилген тутхучлулукъ ючюн ыразылыгъын айтханды. Ол «Экономика эмда социальный советлени, алагъа ушагъан институтланы халкъла аралы ассоциациясы» не мурат бла къуралгъанын эмда кьаллай борчла толтургъанын билдиргенди. «Жер башында къагъала, урушла тохтамайдыла, табийгъат кьыйынлыкъла да азаймагъандыла. Граждан общество аланы кёрмегенча, билмегенча этип кьоягъра эркин тюйюлдю. Биз хар адамны да сейирлерин сакъларгъа, ол болумладан къутлууну жолларын табагъра борчлубуз», - дегенди ол.

Къуурачлы ачылгъанындан сора МАЭСССИ-ни «Халкъла аралы жай школу» кесини ишин башлагъанды. Аны келечилери экономика эм социальный советле глобальный дунияны айнууна этген себепликни, студентледен лидерлени къалай юйретирге боллугъуну юслеринден дискуссиялагъа къатышхандыла.

Жай школ 21-чи сентябрьге дери ишлерикди. Бу заманны ичинде анга къатышханла РФ-ни Жамауат палатасыны, «Содружество» жаш тёлю организацияны, жаш тёлю башламчылыкъларга тутхучлулукъ этиу жаны бла комиссияны, ООН-ны цивилизацияланы альянсыны келечилери бла тюбеширикдиле.

Андан сора да, къонакъланы республикада жашагъан халкъланы культуралары бла шагъырейленирге онглары боллукъду. Хар кечеден да алагъа «Кунацкийни» эшиклери ачылыпдыла. Жай школгъа келгенлеге дагъыда республиканы айбат жерлерин да кёргюзтюрюкдюле. Аланы Элбрусха, Чирик кёллеге элтирге белгиленеди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ДОКУМЕНТЛЕ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатларын регистрация этиуню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны

БЕГИМИ

2014 жылда 16-чы сентябрьде Нальчик ш. №99/1-5

Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатларын айырыуну 2014 жылда 15-чи сентябрьде чыгъарылгъан эселерини юсюнден протоколуна, Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатыны бош болгъан мандатын «Единая Россия» Битеуроссей политика партияны Къабарты-Малкъар регион бёлюмю кёргюзтген кандидатланы тизмесине кёре регистрация этилген депутатха кандидатха бериуню юсюнден» 2014 жылда 15-чи сентябрьде чыгъарылгъан 98/1-5-чи номерли бегимине эмда «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатларын регистрация этиуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатыны бош болгъан мандатын ЛДПР-Россейни Либерал-демократия партиясы Политика партияны Къабарты-Малкъар регион бёлюмю кёргюзтген кандидатланы тизмесине кёре регистрация этилген депутатха кандидатха бериуню юсюнден» 2014 жылда 15-чи сентябрьде чыгъарылгъан 98/-5-чи номерли бегимине эмда «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатларын регистрация этиуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2008 жылда 5-чи августда чыгъарылгъан 56-РЗ номерли Законуну 68-чи статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясы **бегим этеди**:

1.Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну депутатларын 70 адамны ёлчеминде регистрация этерге.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну регистрация этилген депутатларына ала сайланнганларына шагъатлыкъ этген удостоверенияла берирге.

3.Бу бегимни асламлы информация органлада басмаларгъа эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны Интернет- сайтына салырга.

Айырыу комиссияны председатели В.М.ГЕШЕВ
Айырыу комиссияны секретары АТМЫРЗАЛАНЫ И.А.

Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны 2014 жылда16-чы сентябрьде чыгъарылгъан 99/1-5-чи номерли бегимине къошакъ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакъырылыууну регистрация этилген депутатларыны

ТИЗМЕСИ

ЛДПР-НИ КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕГИОН БЁЛЮМЮ

1. Гриневич Валерий Владиславович
2. Гемуланы Юсюпню жашы Келлет

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАДА «ЗЕЛЕНЫЕ» РОССЕЙЛИ ЭКОЛОГИЯ ПАРТИЯ

1. Шхагапсоев Сафарбий Хасанбиевич
2. Шевченко Александр Васильевич

«ЕДИНАЯ РОССИЯ» ПАРТИЯНЫ КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕГИОН БЁЛЮМЮ

1. Ботталаны Батталны жашы Хадис
2. Киреева Надежда Валерьевна
3. Нагоева Римма Артагонна
4. Чеченланы Ахматны жашы Ануар
5. Бозиев Натби Магомедович
6. Канунникова Татьяна Георгиевна
7. Бечелланы Музафарны кьызы Людмила
8. Афашагов Михаил Галимович
9. Назранов Беслан Мухамедович
10. Карамурзов Барасби Сулейманович
11. Мальбахов Борис Хамидбиевич
12. Кривко Михаил Николаевич
13. Саенко Татьяна Викторовна
14. Улбашланы Магометни жашы Мухарбий
15. Текушев Артур Александрович
16. Мокъаланы Абукайны жашы Кемал
17. Закураев Алим Мухамедович
18. Егорова Татьяна Борисовна
19. Панагов Максим Азматгериевич
20. Бердов Хазратали Александрович
21. Маккаланы Хасанны жашы Махти
22. Апшев Заур Борисович
23. Рахайланы Исмайылны жашы Анатолий
24. Карныш Сергей Александрович
25. Бердюжа Владимир Иванович
26. Мовсисян Грант Олегович
27. Маремуков Арсен Аминович
28. Костин Андрей Анатольевич
29. Кудалиев Мухамед Хамзетович
30. Ячный Игорь Владимирович
31. Марьяш Нина Сергеевна
32. Афасижев Юрий Сафарбиевич
33. Таова Рита Русланова
34. Тхагалегов Тимур Ляльюшевич
35. Махотлов Азамат Хазретгалиевич
36. Азиков Азамат Гаданович
37. Шанибов Хажисмел Рашидович
38. Тараев Игорь Владимирович
39. Тлеужев Адальби Билелович
40. Бгажнокова Зурият Мухамедовна
41. Хочуланы Ибрагимни жашы Рамазан
42. Абазов Артур Султанович
43. Коротких Ольга Алексеевна
44. Виндижев Чарим Хамидбиевич
45. Шандиров Олег Леонович
46. Карданов Мурат Наусбиевич
47. Наводничий Георгий Витальевич
48. Залийханланы Михаилни жашы Эльдар
49. Гугов Владимир Рашадович
50. Хуштов Асланбек Витальевич

СПРАВЕДЛИВАЯ РОССИЯ ПАРТИЯНЫ КЪАБАРТЫ- МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАДА РЕГИОН БЁЛЮМЮ

1. Кебеков Владимир Сафарбиевич
2. Дадов Муаед Алиевич
3. Войтов Алексей Иванович
4. Азикова Светлана Гаданова
5. Секреков Владимир Хусейнович
6. Сумайланы Харунну жашы Ахмат
7. Бирюк Александр Сергеевич
8. Насталаны Магометни жашы Алисолтан

КБРО КПРФ

1. Паштов Борис Султанович
2. Шауаланы Пагону жашы Илиас
3. Попов Виктор Сергеевич
4. Канаметов Замир Хачимович
5. Кумалов Заурбек Магомедович
6. Хасаитланы Лиза, Локъманны кьызы
7. Байдаланы Магометни жашы Далхат
8. Дзамихов Касболат Фицевич

Оноу

Жангы окъуу жылны - ЖАНГЫ МЕКЯМДА

Тюнене КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков Иймам Абу Ханифаны атын жюрютген Север Кавказ ислам университетде болгъанды. Эсигизге салайыкъ, аны студентлери жангы окъуу жылларын жангы мекямда башлагъандыла. Алгъын ол Къабарты орамда жараусуз мекямда орналып эди. Энди уа вуз Нальчикде Калюжный орамда сегизинчи номерли юйге кёчгенди.

Алгъаракълада Юрий Коков ислам университетни эски мекямында болуп, ол июлургъа жеттенин кёрген эди. Вузну преподавателлерини тарыгъыуларына тынгылагъандан сора ол алагъа болушургъа сёз берген эди. Алай бла къысха заманны ичинде вузгъа жангы мекям берилгенди – Калюжный орамда. Алгъын анда РФ-ни Россельхозуну КъМР-де Управлениясы орнала эди.

Журт кеси жангыды, алай анда дерсле бардырырча жангыртыу ишле бардырылгъандыла. Тёрт къатлы юйде окъуу отоула, намаз къылыргъа ичинде бошалгъанлары ючюн ыразылыгъын айтханды. «Мында студентлеге аламат болумла къуралгъандыла. Нальчик шахарны администрациясына да вузгъа болушханы ючюн ыспас этеме. Энди бизни жаш адамларыбызны ислам динни юсюнден тюз билим алырча битеу онглары барды», - дегенди ол.

Юрий Александрович республиканы Муслийманларыны дин управлениясыны къуллукчуларына, районларыны раис-иймамларына, вузну преподавателлерине сынауларын, билимлерин да аямай, ёсюп келген тёлюню игиликге, арулукъгъа юйретирге чакъыргъанды. «Ислам – Россейде алчы динледен бириди. Сиз жашау сынауугъузгъа, акъылыгъызгъа, билимигизге таянып, жаш адамларыбызны динни тюз ниетлерине юйретирсиз деп бек ышанама. Ёсюп келген тёлюбюз тириди, тюрлениулеге ачыкъды. Мында уа башха регионладан да студентле болгъанлары иги шартды – ол сизни даражагъыз уллу болгъанына шагъатлыкъ этеди. Университет жаш тёлюбюзню бирикдирген ара боллугъуна ийнанама», - дегенди ол сёзюню ахырында.

Республиканы муфтийи Хазратали Дзасежев жашлагъа бла къызлагъа энчи жерле, библиотека, лингафон кабинет, компьютер класс къуралгъандыла, хар кабинетни да кондиционери барды. Алгъын вузну конференц залы жокъ эди, аны хатасындан, уллу жыйылыуланы башха жерледе бардырыргъа тюшгенди. Жангы мекямда уа эки зал барды. Андан сора да, тышындан келген студентлеге жашау отоула да къуралгъандыла.

Юрий Коков жууаплы къуллукчула бла бирге вузну хар отоуунда да болгъанды. Вузгъа кирген жерде эшикни башында Сыйлы Къурандан «Бешикден кьабыр ташха дери билим алыгъыз» деген аятны окъуп, анга артыкъда бек бюсюрегенди.

Республиканы оноучусу районланы раис-иймамлары бла да тюбешгенди. Ол мекямда болгъан жангычылыкълагъа бюсюрегенин айтып, университетни ичинде къурулуш ишле къысха заманны ичинде бардыгъын айтханды. Юрий Коковха университетге этген болушлугъу ючюн ыразылыгъын айта, анда окъугъан студентле республиканы айнууна юлюшлерин къошарыкъларына сёз бергенди.

КъМР-ни Муслийманларыны дин управлениясыны башчысы Хазратали Дзасежев бизни бла ушакъда айтханына кёре, жангы мекямда студентлеге керекли битеу онгла къуралгъандыла. «Эски мекямыбызда отоуланы араларында къабыргъала къагъытдан эдиле, анда ауазынгы кётюрюп окъургъа онг болмагъанды, къоншу отоула окъугъанлагъа чырмай эдиле. Бизде уа Къуранны окъургъа, азанны айтыргъа да юйренедиле. Энди уа жарсыр кереклибиз жокъду», - дегенди ол.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

Мамукъну промышленность халда ёсдюрюрге жараулу сортлары

Волгограды кыырал эл мюлк университини алимлери энди регионда мамукъну промышленность халда ёсдюрюрге жараулу сортла чыгъаргъандыла.

«Алай бла биз мамукъ ёсдюрюуде дунияда север жанында жаны жерни тохтащдыргъанбыз, ары дери аллай жерге Астрахань саналып тургъанды», - деп билдиргенди журналистлеге эл мюлк илмуланы доктору, терек бахчачылыкъ, селекция эм урлукъчулукъ жаны бла кафедраны профессору Ойбек Камсанбаев. Аны айтханына кёре, Волгоград областьда кёп кере кюрешгенликде мамукъ юлкюлени ёсдюрюрге, болсада мамукъ жетмей къала эди.

«Сегиз жыл мындан алда Ташкентни эл мюлк университетини алимлери бла бирге мамукъну мында ёсерча сортларын къураргъа кюрешгенбиз, Волгоград областны хауа болумларында ёсер сортларын излегенбиз. Шёндю 25 сотух жерде сынау халда 4 тюрлю мамукъ юлкю ёсдюрген эдик, аладан экиси житишмили болгъандыла», - дегенди Камсанбаев. Волгоград областьда мамукъну ёсдюрюрюню промышленность ёлчемледе къурор ючюн, алимле айтханларына кёре, къыралны жанындан болушлукъ этиу бла бирге, не аздан айтханда, юч жыл керек боллукъду.

Багъасы 34 миллиард сомдан аслам болгъан 10 проект

Адыгеяны «Сочи-2014» деген XIII Халкъла аралы инвестиция форумгъа берлик портфели 34 миллиард сом багъасы 10 проект боллукъду. Ол санда бек уллулары - «Дженет» деген турист-рекреация парк, «Кошехабль» деген индустрия парк эм Агробизнес-инкубатор деген предприятияла боллукъдула, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине республиканы экономика эм сатыу алыу министри Махмуд Тлехас.

«Адыгеяны бек алгъа тамамланырыкъ иши туризмди, аны уллу магъанасы барды. Туризмни айныы баргъанына къурулуш ишле, эл мюлк, розницагъа сатыу- алыу, жамауатны аш-азыкъ бла тамамлау эм ол бёлюмню жумушларын жалчытыу сфера киреди, анга транспортну эм связьны айныытыну къошаргъа боллукъду», - дегенди ол.

Ахыр жети жылны ичинде Адыгеяны баш капиталына этилген инвестицияланы ёлчеми, 100 миллиард сомдан аслам болгъанды.

Медицинада хал тюзеледи

Кърымны медицина автотранспортун глобальный навигация спутник система бла (ГЛОНАСС) жалчытырыкъдыла. Аны юсюнден Кърымны министрлерини Советини жыйылыуунда республиканы вице-премьери Евгения Бабыкина билдиргенди.

Бабыкинаны айтханына кёре, ол борч министрлени Советини къабыл этилген бегиминде Саулукъ сакълауну системасында инновация мадарланы «О программе модернизации здравохранения на 2014-2015 годы» деген бегими къабыл этген мадарладан бириди.

«Программада айтылгъанына кёре, медицина организациялагъа капитал эм женгил ремонтла этилликдиле, медицина оборудованияла бла жалчытылынырыкъдыла эм алагъа транспорт затла берилликдиле, андан сора да, саулукъ сакълау системагъа шёндюгю инновациялы амалла кийирилликдиле эмда ала ГЛОНАСС деген спутникли новигация системала бла, автотранспорт бла да жалчытылынырыкъдыла», - деп айтханды премьер.

Нефтьни алгъадан тергелген запасы 15-16 миллион тоннады

Алгъадан тергелген шартлагъа кёре, Каспий тенгиздеги «Ракушечная» структурада 15-16 миллион тонна нефть барды. Аны юсюнден журналистлеге «ЛУКОЙЛ» ОАО-ны президенти Вагит Аликперов билдиргенди.

«Былайда биз коммерциялы запасланы санайбыз, ала «Ракушечное» Филановский атлы нефть чыгъарыучу къуралдыкъ инфраструктурагъа кьошуллукъдыла. Филановский месторождение тепдирмезлик структуралы, анга аз запаслары болгъанла кьошуллукъдула, аны бла бирге ала хайырлы боллукъдула»,- дегенди Аликперов.

Аны айтханына кёре, «Ракушечное» деген структурада экинчи скважина нефть чыгъарыр башлагъанды. Келе тургъан жылда дагъыда бир излеу скважина тешиликди, ол нефть болгъан жерлени чеклерин тохтащдырлыкъды, дегенди ол.

Гарнизонда - алты социальныйёбъект

Чечен Республиканы жеринде орнащдырылгъан Борзойск, Каленовск, Шалинск гарнизонла орнашхан жерледе Юг аскер округну аскерчилерине дап 2014-2015 жылларда хайырланылыргъа социальный инфраструктураны 6 объектни берликдиле. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Юг аскер округну пресс-службасында билдиргендиле.

«Аланы санында - эрикгенни кетериучю культура арала, кёп функцияны спорт-саулукъ сакълау арала, башлары жабылгъан адамла жууууууччу кёлле бардыла», - деп айтхандыла пресс-службада.

Андан сора да, тутушуу бла, теннис бла, спортну башха тюрлю кёрюмдюлери бла кюреширге деп заллары бла спорт комплексле, андан сора да, жай айлада спорт бла кюреширге деп майданчыкъла къуралликъдыла. Ала шёндюгю инвентарь бла жалчытыллыкъдыла, алада тешиниучю жерле эм душ кабинала боллукъдула. Ол аралада самодеятельностну эм вокалны кружоклары, театр эм хореография искусствону кружоклары ишлерикдиле, адамлагъа деп 600 жери болгъан зал боллукъду, андан сора да, бирингиню музейи.

«Къурулуш ишлени бошап, объектни хайырланыргъа 2014-2015 жылларда берир мурат барды», - деп айтхандыла Юг аскер округда.

Мониторинг бардырлыкъ къауум

Къобанда баш аш-азыкъ продуктланы багъаларын тохтащдырыу жаны бла борчланы жашауда бардырлыкъ къауумлары къуралгъандыла. Ала Краснодар крайны прокуратурасыны онооу бла къуралгъандыла, алагъа крайны администрациясыны, федеральный антимонопольный службаны, контроль ишлени бардырыучу органланы эм полициясы келечилери къатышырыкъдыла, деп ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине билдиргендиле регионну прокуратурасында.

Ведомствода айтханларына кёре, тинтиу ишле крайда жашагъанланы билдириулерине эм тарыгъыуларына кёре бардырыллыкъдыла. Къобанны шахарларыны эм эллерини тюкенлерине эм базарларына келген инспекцияла законодательство къалай сакъланнганына, багъала къурау сферада халгъа, эл мюлк продукция эм сырье бла, аш-азыкъ бла базарла къалай жалчытылынгъанларына, андан сора да, сатыу этген прилавкалада аш-азыкъ продуктланы качестволарына багъала бичерикдиле.

Тыш къыраллы цитрус жемишлени эм кивини кесибизде битдирирча амалла

Сочиде биринчи эл мюлк кооператив къуралгъанды, анга къатышханла регионну базарларын эм тюкенлерин кесибизде ёсдюрюген субтропикалы жемишле бла жалчытыр муратлыдыла. Сочини фермерлери октябрьде киви жемишлени, ноябрьде уа цитрус жемишлени сатып алырга айтадыла, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине «Агродар» эл мюлк биригиню председатели Сергей Андреев. Аны айтханына кёре, кооперативге шёндюге дери 138 фермер эм энчи болушлукъчу мюлклени иелери къошулгъандыла. Крайны властьлары тахта кёгетле сакъланырыкъ жерлени ишлеуге эм жемишлени жарашдырлыкъ цехлени къураугъа 5 миллион сом берирге айтхандыла.

Уллу Сочини жерлеринде 23 минг энчи болушлукъчу мюлк, 220 элли - фермер мюлк эм 70 энчи предпринимать мюлк бардыла, ала жемишле эм тахта кёгетле ёсдюредиле. Жыл сайын ала чыгъаргъан продукция 20 минг тонна болады.

БАЙРАМ

Огъурлулукъгъа бурулгъан келишим

Озгъан ыйых кюн православный христианлыла сыйлы Симеон Столпникни храмыны байрамын белгилегендиле. Ол кюн Нальчикге Пятигорскну бла Черкесскни архиепископу Феофилакт келгенди эмда дин къуллугъун бардыргъанды.

Ол дагъыда, Нальчикде Культура фондха барып, КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный Зумакъулланы Борис эмда КъМР-де УФМС-ни таматасы Муаед Тленшев бла мигрантла бла байламлы келишимге къол салгъанды. Алада Къабарты-Малкъаргъа ишлерге неда жашау этерге келгенлеге социальный болушлукъ этиуню, праволарын къоруулауну, башха миллетледен болгъанлагъа, башха динлени тутханлагъа огъурлу кёзден къаргъа юйретиуню мадарлары белгиленедиле.

-Бизге ол бек магъаналыды. Бюгюнлюкде хар къыралны да айныуу,даражасы да анда адамны правосун эм эркинлигин къоруулау не халда болгъанына кёреди. Орус православный килисаны уа къарыусузлагъа эс тандырыу жаны бла уллу сынауу барды. Келишимле Къабарты-Малкъарны мындан ары айныуына, анда жашагъан кёп миллетлени эм конфессияланы келечилерин къоруулауну кючлендириуге себеплик этмей къоярыкъ тюйюлдюле,- дегенди Зумакъулланы Борис.

-Болушлукъ керек болгъанлагъа эс тандырыу - бизни жашауубузну, динибизни да баш магъаналы ишлериди-

-дегенди архиепископ Феофилакт.- Москваны эмда Битеу Русьну Патриархы Кириллни ыразылыгъы бла бизни епархия юч жыл мындан алгъа ишчи мигрантлагъа себеплик этиу жаны бла проектни къолгъа биринчи болуп алгъан эди. Биз алагъа орус тилни, Россей къыралны тарыхын,маданиятын,адет-тёрелерин билирге болушабыз. Кёп миллетли эмда кёп динли Къабарты-Малкъарны ёмюрлени терининден келген адет-тёрелерини, Россейни бусагъатдагъы законларыны мурдорунда биз ата журтлуларыбызгъа мамырлыкъны сакъларбыз, деп ышанама.

Муаед Тленшев да аны бла къол салынгган келишимни магъаналыгъа санагъанды. «Анда белгиленнген жумушла толтурулур ючюн, къолдан келгенни аямазлыгъыбызгъа ышандырама. Миграция службаны борчларыдан бири – Россейде жашагъан тыш къыралны гражданла мында кеслерин законнга тийишлиликде жюрютюрча, Къабарты-Малкъаргъа келип тургъанларына сокъуранмазча, жамауатыбызны бир кесеги болгъанын сезерча этерге кюреширикбиз, -дегенди».

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

СУРАТДА: келишимге къол салыу.

Суратны автор алгъанды.

Пресс-конференция

«Баш муратыбыз - бизге солургъа не къадар кёп адам келирча онгла къурургъа»

Къабарты-Малкъар Республиканы Курортла эм туризм жаны бла къырал комитети къуралгъанлы алай кёп болмагъанлыкъгъа, ол иги кесек жумуш тамамлагъанды эмда кесине бек уллу борчла салгъанды «Баш магъаналы ишлерибиз а курортланы бла туризмни айныгъыуду, табийгъатхауа эмда рекреация байлыкъларыбызны тап хайырланыуду, шёндюгю изламлеге келишген эмда файдалы болгъан, конкуренциягъа да чыдамлы турист эм санаторий-курорт комплекс къурауду, бизни бюджетибизге тюшген ахчаны туризмни эмда курортну хайыршдан аслам этиудю,-деп башлагъанды сёзюн комитетни башчысы Сергей Шагин журналистле ишине къатышханбыз.

Башда айтылгъан ишледен сора да, 2020 жылгъа дери туристрекреация эмда санаторий-курорт комплексени Жол карталары къурашдырыладыла. Апрель айда ведомствону къатышыуу бла Нальчикде сабийлени эмда школчуланы аралырында турист слёт бардырылгъанды. Туристле сатып алырча саугъаланы, басма-полиграфия продукцияны, сурат-видеоматериалланы биринчи ачыкъ конкурсунда хорлагъанланы хурметлеген къуучуну да къуралгъанды. Бусагъатда уа турист-рекреация эмда санаторий-курорт инфраструктураны финансла, мюлк жюрютюу жаны бла ишлери тинтиле турадыла.

Пресс-конференциягъа къатышханла.

бла тюбешиюнде.

Ол болжалгъа салынмазлыкъ жумушланы да туура этгенди. Бек алгъа комитетни полномочияларын шарт тохташдырыргъа, къырал управленияны эмда норматив-правону тап халгъа келтирирге, республикада курортланы, санаторий-курорт эм турист комплексленени айныгыр эмда тапландыргыр ючюн инвестицияла аслам келирча онгла къурургъа тийишлиди, дегенди Шагин.

Андан сора ол журналистлени соруулары-на жууапла бергенди. Комитет къуралгъанлы туризмде эмда санаторий-курорт ишде иги жанына къаллай тюрлениуле болгъанлары юслеринден айта, КъМР-ни жеринде къонакъ юйлени, ресторанланы, кафелени, адамла аслам солугъан башха жерлени да классификациялары тохташдырыла бергъанлары чертгенди.

-Ол а,-дегенди комитетни башчысы,- туристлеге, альпинистлеге да сайлау этерге онг болур ючюн, ала багъаланы, тамамланнган жумушланы качестволарын, санын да тенглешдиралыр ючюн этиледи. Ол жаны бла комитет бир къауум иш да тамамлагъанды.

Сёз ючюн, Москвада быйыл март айда бардырылгъан «Интурмаркет-2014» деген тогъузунчу халкъла аралы кёрмюче къатышханбыз. Июнь айда Ростуризмни Координация советини жыйылыуунда «Автотурист кластер Зарагиж» деген инвестиция проектни къоруулагъанбыз.

Дагъыда ол айда «СНГ-ни къыралларын-да Туризмни жылы» деген халкъла аралы форумгъа къатышып, анда доклад да этгенбиз, Тула шахарны турист кластерин айныгыугъа аталгъан форумгъа барып, республика «Чилле Жол» («Шелковый Путь») деген турист проектге кирирча келишимге къол салгъанбыз. Россейни Культура министерствосуну туризм жаны бла IV координация советини «Север Кавказны курортлары» ачыкъ акционер общество бла бирге «Эльбрус- Бызынгы» туркластерни айныгыу жаны бла кёп жумуш да тамамланылады. Быйылны ахыр айында 3850 метр бийикликде «Гара-Башиге» канат жол тартылып башлаными къды. «Алай бла,- дегенди Сергей Шагин,- биз быйыл бери келип, саулукъларын да игилендиргенлени саны 90100 адам болгъанын ёхтемлик бла айтыргъа эркинбиз. Дагъыда «Нальчик» къонакъ юйню инвесторгъа сатыудан республикалы бюджетге 120 миллион сом тюшгенин да биллдирирге сюеме».

Мындан ары этиллик жумушланы юслеринден айта, ол баш борч туристлени санын кёбейтиу болгъанын чертгенди. «Экономикабыз ахча къытлыкъ сынагъанына да къарамай, бери солургъа келгенлени санын азайтмазгъа къолубуздан келгенди. Озгъан жыл республикада 247,7 минг адам солугъан эсе, быйыл ол кёрюмдю 260 мингден аслам боллугъуна ишегибиз жокъду»,- дегенди. Алай этгерге республиканы уллу онглары да болгъанлырын, курорт, туризм да Къабарты-Малкъарны социальный сферасын бла экономикасын айныгыуну бек файдалы бёлюмлери болгъанларын да эсгертгенди.

Бусагъатда Север-Кавказ федеральный округда турист кластерни къурау жаны бла проект жашаугъа сингдириле баргъаны жашырылмыкъ тюйюлдю. Аны юсюнден айта, комитетни таматасы быллай шартла келтиргенди: Къабарты-Малкъарда юч энчи экономика зона къурар план барды. Аладан бири Минги тауну тийресинде боллукъду. Анга тёрт айныу зона киреди - Элбрус, Чипер-Азау, Чегет, Юсенги. Мында битеу да отуз бир канат жол, 54 километрге созулгъан, бир саугъатны ичинде 67 минг адамны элтирик отуз бир канат жол, дагъыда 606 гектар жерде 108 километрге 62 тау-лыжа трассала ишлерге белгиленеди. Элбрусда солугъанланы санын 25000 (бюгюнлюкде 4400) адамгъа жетдирирге белгиленеди. 12000 жангы ишчи жер къураллыкъды. Туризм эм курорт бла байламлы башха бёлюмледе да 15000 ишчи жер ачылыкъды.

«Бызынгы» туристрекреация комплексге кёре уа отуз подъёмник ишлерге эмда бир кюннге 29000 адамны ёрге эм эниште элтирге боллукъ 170-километрлик жол ишленирикди, къонакъ юйледе 14000 адамгъа жер боллукъду. Бызынгыны тийресин хайырланыу бла байламлы 8000 адамгъа жангы ишчи жерле къураллыкъдыла. «Жылы-Суу» саулукъ сакълау комплексни мураты Элбрусну шимал жанын хайырланыу бла байламлыды.

Андан сора да, ведомствону таматасы «Огонёк» эм «Орлёнок» санаторийле Саулукъ сакълау министерствону бойсунууундан комитетни онооуна кёчюрюклерин билдиргенди. Бусагъатда уа бизни тири къармашыуубуз бла «Водогрязелечебницаны» «Нальчик» курортха» бериу жаны бла мадарла этиле турадыла, дегенди.

Журналистле санаторийледе, турист базалада жумушланы качестволарын игилендириу жаны бла не этиллигин да соргъандыла. «Турист путёвкала болмагъанлары ючюн кёпле бизни объектледе болум бек осал сунадыла. Аны эсге алып, тыш къыралладача, турист ваучерле къурургъа керекди. Алада туристни, ол баргъан къыралны, къонакъ юйню юслеринден шартла, келлик эм кетерик кюнлери, аш-азыкъ бла къалай жалчытылгъаны, аэропортдан эм артха да элтирча онгла болгъаны бла къалгъаны эм башха тарихле да кёргюзтюрге керекдиле»,-деп жууаплагъанды ол.

Республиканы туризм эм курортла жаны бла болумуна багъа бличе, Сергей Шагин былай айтханды: «География жанын алып айтсакъ, республиканы тамашалыкъ жерлери кёпдюле. Анда сора уа, ол хауасы, гара суулары, дарман балчыкълары,тарых магъаналы эсгертмелери, миллет парклары, кёллери бла да кёпледен айырмалыды. Бек уллу ёхтемлигибиз а - Европаны бек бийик тауу Элбрусду. Битеу ол затла бла республика турист рынокда кимге да конкурентлик эталлыкъды».

Белгилисича, «Кавказские Минеральные Воды» курортха солургъа сау жылны ичинде келгенлей турадыла. Бизни санаторийлерибиз а къыш кезиуде адамладан къуру болучудула. Аны сылтаугъа Сергей Шагин былай ангылатханды: «Керти окъуна бир къауум санаторийибиз, ол санда ведомстволула да, сезоннга кёре ишлейдиле. Аны алайлыгъы жаланда алада солургъа, багъаргъа артыкъ уллу онгла болмагъанлары бла байламлы тюйюлдю. «Кавказда уруш бара турады» деген хапарла тохтамайдыла. Аны себепли республикабызны «ырахатлы» деген атын къайтарыргъа керекбиз»,- дегенди.

Туризм бла байламлы сферада ишлерин законнга бузукълукъ этип бардыргъанланы юсюнден да баргъанды сёз. Курортла эм туризм жаны бла комитетни председатели оюм этгенден, предпринимательлик бла кюрешириге сюйгенлеге чырмау этмезге, алай аланы араларында законнга бузукълукъ этгенлеге да жол бермезге керекди.

-Бусагъатда лицензиясы ишлеген турист маршрутланы ачыкълау барады. Аланы берген органча бла аллай тинтиулени бардырыргъа эркинбиз. Тау-лыжа трассалада спецтехниканы законсуз хайырланнган кезиуле да боладыла. Бусагъатда Минги тауну тийиресинде адамланы хакъ бла таулада айландырган 70 тюрлю техника барды. Ала налог тёлемейдиле. Ол жумушха эркинликлери жаланда экеуленни барды - «Эльбрус» курорт» ачыкъ акционер обществону эмда Элбрус районну ПСС-ни,- дегенди ол.

Ахырында Сергей Шагин журналистлени комитетни ишин асламлагъа туура этер ючюн аны бла байламлыкъ жюрютюрге чакъырганды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

СУРАТДА: (башында) Сергей Шагин.

Суратланы автор алгъанды.

ТОЙГЪАНЛАРЫН КЁТЮРАЛМАГЪАНЛА

Суукъ суулу кранда - кёксюл сапфир, жылы суулу кранда - къызыл накъут

Энчи юйлени араларында - жарымкилометрлик тоннель

Жомакълада архитектура бла шёндю кишини сейирсиндираллыкъ тюйюлсюз. Сёз ючюн, Максим Галкин, къалачыкъларны бла орта ёмюрледегича ныхытма къала ишлегенди. Дима Билан а, миллион евро берип, жашырын отуулары болгъан юй салгъанды.

Рублёвкада Великобританиядан келген, архитектор Заха Хадидни сейирлик мураты жашауда бардырылыргъа аздан къалгъанды. Юйню проектин Владислав Доронин косини сюйгени Наоми Кэмпбеллге деп заказ этгенди. Кёрюмдюсю бла Космос кеме неда Яхта кеме эди ол, ачыкъ айтсакъ. Алайды да шёндю мода!

Алтын унитазла уа озгъан кюнлениклеиде. Рублёвкачы сантехниклеге бизге айтханларына кёре,бай юйлени аякъ жолларыны эшиклерини къол тутар жерлерин пил сюекле бла жасайдыла, кранчыкъланы уа къызыл жаухар неда кёксюл сапфир бла. Къызыл жаухар ташчыкъны исси сууну кранына, кёксюл жаухар ташчыкъны уа суукъ сууну кранына жабыщырадыла.

Болсада, архитектура-художествоолу мастерскойну оноучусу Дмитрий Величкинни айтханына кёре, ол затла артист элитаны шахардан тышында къужурлукълары эселе да, ол жаланда буз тауну тёппесиди. А-ля Версаль деген жашау журтланы заказчылары асламысында, не десек да, чиновникле бла бизнесменледиле.

-Телилик терк-терк тюбей тургъан затды. Мен Подмосковьеде бир усадьбагъа баргъан эдим, аны иеси эки юйню бирге кёсюхан эди... жер тюбю тоннель бла. Юйле экиси да 5-шер гектар болгъан эки участкада эдиле. Аланы аралары бла уа жол бара эди. Ма ол жол ючюн башланнган эдиле даулашла да.

Къалай эсе да, метро ишлеучюле бла келишген эдиле, ала, щитлени сюеп, жер тюбю бла жарым километр узунлугъу болгъан тоннельни ишлей эдиле. Ол учуз эди башха амал бла аны къазгъандан эсе, тоннель бек уллу эм кенг эди, анда электро-мобильле жюрюп тургъандыла, вентиляция да ишлерге керек эди.

Кертисин айтсам, ол проектден улу телиликге (къужурлукъгъа) мен эндиге дери тюбемегенме. Сейир этсегиз да, бир бёлек заман озгъандан сора тоннельде чагъырла сакълалланган склад да, библиотека да орналгъан эдиле...

Бункерни жесири

-Оздурмай айтсакъ, архитектуралы къужурла жаланда Россейдеми боладыла?

-Угъай. Европада да, Америкада да законодательле сюйген татыулу эм Лужков стильли, тёгерекге-башха къарай турурча, къалачыкълары

бла да, хай-тек модернизмни стили эм кемеле тохтаучу жери да болгъанла аз тюбемейдиле. Бек алгъа алып айтсакъ, адамла айтып ангылатмазча кёп тюрлю зат этерге кюрешедиле асыры кёп байлыкълары болгъандан, алай бла кеслерин кёргюзтюрге итинедиле.

- Дима Билан не мурат бла ишлетген болур жашырын отуланы шахардан тышындагъы юйюнде.

-Эштада, Билан, сёз ючюн, неден эсе да къоркъа болур, ызындан тюшгенле бар суна болур. Сёз ючюн, тыш къыраллыланы архитектура жаны бла къужурлукъларын алып къарайыкъ. Бир французлу заказчым бар эди. Ол юйюню ичинде спутникден да кёралмазча, металлоискатель да табалмазча бункер ишле, деп тилеген эди.

Къабыргъаларында уллу къоруулаучу экранлары эм адам тапмазча къурч эшиги бла. Ол эшикни жаланда иесини бармагъыны ызы бла неда кёзюню къарамы бла ачаргъа болурча эт, деген эди. Бункерни иеси анда жашауда аз тюбеучю затланы коллекцияларын сакълар муратлы эди эм полиция келсе, анда бугъуп къутулурча.

-Бу гытыда мен бир ыйыкъ окъуна тынч жашаргъа сюеме,- деген эди ол манга. Бир жол ол бункерине кирген эди, чыгъама дегенинде уа, электроника ишлемей, эшик да ачылмай къалады. Тыш дуния бла уа - бир тюрлю байламлыкъ жокъ. Къабыргъаланы къалынлыкълары уа къаллай мобильникни ауазын не тышына, не ичине жибермезча эдиле. Сейир этсегиз да, бир бёлек заман озгъандан сора тоннельде чагъырла сакълалланган склад да, библиотека да орналгъан эдиле...

Ол бир бёлек сагъатны ичинде кесини бункерине абызырап ётдюргенден сора аны къабыргъасын бузуп, жашырын отоуну библиотека этген эди.

Рублёвка тауусулгъанды

Рублёвканы жолуну жанларында тоханала ишлерча жерле къалмагъандыла. Бир бёлек жыл мындан алда Жуковка - XXI атлы коттедж элни ишлерге деп Москва черекни жагъасындан иги кесек жер юлюш бергенди эдиле. Байла анда, бек аздан айтханда, 2-3-шер гектар жер участкаланы сатып алгъан эдиле. Сора башладыла, кючлерине эм ырысхыларына кёре журтла ишлеп. Бизнесмен Евгений Чичваркин сабийлигинде этген муратын жашауда бардырды - ол ишлеттен журт тыш кёрюмдюсю бла пионерлени Ара юйлерине ушаш эди.

-Битеу алып айтханда, бу эл архитектура эм итиниу жаны бла да бек сейирлик объектди. Анда тюрлю-тюрлю стильли уллу юйле ишленггендиле. Ала модерн эм хай-тек стиль бла эм классикагъа ушаллы, неда барокко стиль бла ишленген ныхытмалагъа (крепостьлагъа) ушайдыла.

Посёлок XX ёмюрню ал кезиюнде Парижде бардырылгъан Битеудуния кёрмючню экспонатын эсге тюшюреди, ол заманда хар къырал да къоншусун сейирсиндирирге кюреше эди. Жуковкада да алай эди, жаланда Парижде павильонла болжаллы халда ишленгген эдиле, мында уа – ёмюрлеге деп! Ол юйле бек къужур кёрюнедиле, нек десегиз, экю гектар жер окъуна азлыкъ этерикди аллай тохананы ишлерге. Алай эсе да, халкъла айтылыучусуча, махтанылулукъ ахчадан эсе багъалыды...

Искусствону адамлары къыйындыла

-Сиз не багъа бересиз Максим Галкинни Грязь деген элде ишлеген ныхытмасына?

-Аллай журтла Европада кёпдюле. Ала уллуладыла, бийикледиле, бек башы уа - XVII-XVIII ёмюрледе керти ташла бла ишленнгенди эм тургъанларнлай арию халда къартая барадыла. Жалгъан материалладан алагъа ушаллы бир зат ишлей эселе, эски агъач терезелени орунларына стеклопакетлени орната эселе, сейир-тамаша болады. Кертиди, ташдан ишленнген журт бир ненча кере багъа боллукъду.

-Бизнесменле бла ишлегенден эсе артистле бла ишлеген тынч болур. Художник художникни кёлюне тиймез.

-Искусствону адамлары бла къыйыныракъды. Бир жол биз Москваны арасында Брюсовну тыгъырыгъында эррттегили юйню ичин тап жарашдыра тура эдик. Фатарны иеси американы бизнесмен эди. Ол уллу коммуналкада жашагъанланы башха жерлеге кёчюрюп, кесине аламатлыкъ, мермер ташдан ишленгген, къабыргъаларында XVIII ёмюрню технологиялары бла этилген жазмала болгъан тохананы салдыргъан эди. Биз жангыртыу къыйын ишлени бардырып, эррттегили паркетни окъуна сакълагъан эдик...

Америкалы фатары бла бек ёхтемлениучю эди. Коммуналкада жашагъанланы башха журтлагъа кёчюрген Валентин Юдашкин аны къоншусу эди. Ол фатарла алгъадан окъуна аны хамам отоуну ваннасы ныхытмасы, токъмакъ кибик, американы отоууна кирип эди. Алла Борисовна Пугачёва да кесини шуёху модельерни апартаментлерине къарагъа баргъанда, ол токъмакъгъа эс бургъан эди. Сора: «Валя, келчи, сени къоншуларынгга барайыкъ да, бу токъмакъ не зат эсе да сорайыкъ»,-деген эди. Эшиклени Леонид Ильич Брежневледе ишлеп тургъан горничная ачды.

Эррттеги къытылыкъгъа юйренген ол тишириу Пугачёваны фатаргъа кирирге къоймады. Болсада ол босагъа артындан къарап окъуна кёрген эди колонналары бла италиячы арбазны суратын... Андан сора Юдашкин бизни излеп тапхан эди, тилеген эди, мени фатарымы да ол стиль бла жарашдырыгъыз, деп. Ол биз келтирген эскизлеге къарап, игиледиле деп махтагъан эди, келишим а этмеген эди. Мен билгенликден, ол кесини фатарын бизни эскизлерибизге ушатып жарашдырыгъан эди, кесини авторлукъ ызы бла.

Анастасия ПЛЕШАКОВА.

«**Комсомольская правда**» газет.

ЭСКИ СУРАТ

Янош Кадар тау тилни ангылагъанды

Бу сурат сексенинчи жыллада Долина нарзанов тийрелеринде алынннганды. Сол жанындан биринчи Кёнделенден Энейланы Сюлемени. Кёп заманны ичинде агъач къалауур, егерь да болуп тургъанды. Алгъаракълада алышханды дуниясын.

Экинчи бла ючюнчю къарындашла Шаманланы Тока бла Хасандыла. Ала да агъач къалаурла эдиле.

Ортадагъы эр киши уа белгили къырал къуллукъчу, ол заманда Венгрияны Компартиясыны башчысы Янош Кадарды. Ол къыралда жашагъан тюрк тилли милле тледен болгъанды кеси да, баям. Аны юсюнден Энейланы Сюлемен бла бир ушагъыбызда эсгерген эдик биз.

Шуплулу кюн эди. Жашла чай хазырлап келедиле. Юслери-башлары - суу-салам, кеслери уа бир кийик да ёлтюрюп, аны да санлап, жарашдырып, къазаннга атадыла. Янош Кадар, Михаил Горбачёв, Тимбора Мальбахов эм башхала, арлакъда олтуруп, ашай-иче боладыла.

Сюлемен а аланы тюз да къатларындады. Жибип келген жашладан бири Эней улугъа: «Сен алагъа жууукъдаса, айт да, бизге бир шеша мажар. Бирер жюз грамм уртлайыкъ ансы, ауруп къалыргъа къоркъуулуду»,-дейди.

Алай Сюлемен, уялып, къалай-эсе да, зат тилергe унамайды. Ол заманда Янош Кадар, терк окъуна жеринден къобуп, аш-азыкъ болгъан жерге барып, тёрт коньяк шеша бла ашарыкъланы жашланы алларына салгъанды. Таулула хапарлашсала уа, ол алагъа сейир этип тынгылагъанлай тургъанды. Орусча сёлеше эди Янош Кадар, жарсыугъа, кеси тилинде уа сёз да айтмагъанды.

Венгрли къонакъны онг жанындагъыны кёпле таныгъан да болурла. Ол битеу къыралда аты айтылгъан Залийханланы Хусейди. Аны онг жанындагъыла да таулу жашладыла. Алай аланы атларын тохташдыралмагъанбыз.

Тимбора Мальбаховну таныгъан болурсуз. Ол Элбрусха келген къонакъланы биргелерине тургъанды.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Сууаплыкъ

Билимге жол ача

Республиканы кёзлери осал кёргенлени эм сокъурланы библиотекасыны фондуна сабийлеге деп энчи жарашдырылгъан 22 китап комплект хакъсыз берилгенди. Бу жандауурлукъ жумушну «РусГидро» акционер обществону Къабарты-Малкъарда бёлюмю «Таза энергия» деген программасыны чеклеринде тамамлагъанды», - деп билдиргенди бёлюмню пресс-службасындан.

Хар комплектде «Весёлый счёт», «Занимательные задания», «Волшебный карандаш» китапла, электрон устройствола, сора оюнла бардыла. Ала барысы да кёзлери осал кёрген сабийлеге тийишли халда жарашдырылгъандыла; энчи технология бла этилген суратла, харфла аланы бармакъла бла сезерге онг береди. «Волшебный карандаш» устройство уа китапны сабийге кеси окъуйду, сора музыканы да согъады.

«Бизни библиотеканы фондунда гитче класслагъа жюрюп башлагъанлагъа китапла жокъ эдиле шёндюге дери. Жангы комплектлени хайыры бла ала энди билимни дуниясы бла шагъырей боллукъдула. Бу саугъа ючюн компаниягъа жюрек ыразылыгъыбызны билдиребиз», - деген учреждениянны башчысы Жанна Хандохова.

Бу акцияны бардыргъанлы бир ненча жыл болады. Аны кезиуюнде социальный жаны бла къорууланмагъан, къолайсыз юйюрледе ёсген сабийлеге, интернатлагъа эм сабий садлагъа болушлукъ этиледи.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ЖАНГЫРТЫУ

Улоуну жюрюую бираз тюрленирикди

Нальчикде темир жолну Къабарты орам бла озгъан кесегинде жангыртыу ишле бардырыллыкъдыла. Аны себепли 17-чи сентябрьде эртденликде сагъат тогъуздан башлап 22-чи сентябрьде ингирликде жетиге дери транспортха чек салынырыкъды. Жамауат транспорт ол кезиуде былай жюрюрюкдю:

- 2-чи номерли маршрут Идаров атлы орамдан Суворов, Осетинская орамла бла, андан ары уа маршрутуна кёре былай;

- 6-чы номерли маршрут Къабарты-Идаров-Суворов-Осетинская-Къабарты орамла бла. Андан ары уа кесини маршруту бла;

- 9-чу номерли маршрут Идаров-Киров-Мальбахов-Осетинская-Ленин орамла бла, сора андан ары кесини маршруту бла.

Ремонт бардырылгъан кезиуде ол жерледе тийишли белгиле орнатыллыкъдыла.

Бизни корр.

ЮБИЛЕЙ

Ол салгъан фильмле къараучуну эсинде къаладыла

Бюгюн Россейни халкъ артисти, «Оскар» саугъаны лауреаты, актёр, режиссёр Владимир Меньшовха жетмиш беш жыл толады. Биз аны «Розыгрыш» атлы фильмде Владимир Анатольевични, «Время для размышлений» кинолентада Игорь Игнатьевични, «Участок» сериалда Лев Шаровну, «Любовь – морковь 3» комедияда уа Владимир Голубевни сыфатларын къурагъан актёрнуча билебиз.

Ол «Москва слезам не верит», «Любовь и голуби», «Время собирать камни» деген чыгъармалагъа режиссёрлукъ этгенди. Владимир Валентинович Пушкин атлы театрны да актёрларыны санындады.

Меньшов сабийлигинден да кинематограф искусствону жаныча кёргенледенди. Атасы бла анасыны улуу окъуулары болмагъаны себепли ол жашауун кеси къурагъанладаны.

1965 жылда жаш МХАТ-ны школа - студиясын тауусуп, 1970 жылда уа ВГИК-ни аспирантурасын жетишимли бошайды. Устазы аты айтылгъан кинорежиссёр Михаил Ромм эди. Аны дерслери Владимир Валентиновични хар чыгъармасында эсленедиле, ол къурагъан жигитлени къылыкъларында, жашау къарамларында, сахнада кеслерин жюрютгенлеринде баямланадыла.

Университетде окъуй тургъанлай 1971 жылда Меньшовну «Счастливый Кукушкин» фильмде дебюту болгъанды. 1972 жылда уа аны «Человек на своём месте» деген чыгъармада Семён Бобровну ролюна чакъырадыла. Бу иши ючюн жаш актёр Битеуроссейни кинофестивальны саугъасына да тийишли болады.

Артист режиссурада ал атламларын а 1976 жылда «Розыгрыш» фильма бла этеди. Ол, ёсе келген тёлюню жарсыуларына жораланнганлыгъы бла кёплени кёллерине жетип, ЦК ВЛКСМ - ни энчи саугъасына тийишли болгъанды.

Ызы бла Меньшов 1979 жылда Валентин Черныхни сценарийине кёре «Москва слезам не верит» деген фильмни салгъанды. Режиссёр, аны сюжет ызын да тюрлендирип, жангы жигитлени, юзюклени къошуп, чыгъарманы эки сериялы этгенди. Анда

баш жигитини ролюнда Владимир Валентиновични юй бийчесин Вера Алентованы кёребиз. Биз барыбыз да билгенибизча, Олег Табаков, Алексей Баталов, Ирина Муравьёва, Александр Фатюшин да мында унутулмазлыкъ сыфатла къурагъандыла.

Кинолента, экраннга 1980 жылда чыгъып, къараучуланы кёллерин толусунлай бийлейди. Биринчи жылны ичинде анга 90 миллион адам къарайды, тыш къыраллада да кёргюзтюлюнеди ол. Алай бла 1981 жылда чыгъарма «Бек иги тыш къраллы фильм» номинацияда Оскаргъа тийишли болгъанды. Совет Союзда уа анга СССР-ни Къырал саугъасы берилгенди.

Владимир Гуркинни пьесасына кёре салынгган «Любовь и голуби» деген да режиссёрну чыгъармачылыгъында энчи жерни алады десек, баям, терс болмаз. Ол экраннагъа 1984 жылда СССР-де ичичиликге къажау кампания бардырылгъан кезиуде чыгъады. Фильмни жигитлери уа бир-бир юзюкледе эсиргенлени сыфатларын кёргюзтгенлери ючюн анга уллу кесамат этилгенди. Аны сылтауундан къараучула комедияны иги кесек заман озгъандан сора кёредиле. Анга адамла бюгюн – бюгече да сюйюп къарагъанлары уа кесаматчыланы терс болгъанларын ачыкълагъанды. Испанияда бардырылгъан кинофестивальда уа ол «Алтын ладья» деген биринчи даражалы саугъаны алгъанды.

Биз барыбыз да сюйген, эсибизде къалгъан «Ширли - мырли» комедияды. Меньшов аны кесини сценарийине кёре салып, рольладан бирин да ойнагъанды. Шниперсон – Кроликовла эгиз къарындашланы сыфатларын Валерий Гаркалин къурагъанды. Фильмде сахна кийимлени, декорацияланы кёп алышыннганлары, кюлкюлю юзюклени терк - терк тюбегенлери чыгъарма шоу халда салынгнганын ачыкъ кёргюзтеди.

2000 жылда дуния жарыгъын кёрген «Зависть богов» атлы мелодрамасыны баш жигити юйюрлю тишириу, телевиденияны редактору Соняды (Вера Алентова).Ол французлу журналист Андрэни (Анатолий Лобоцкий) сюеди. Ала экиси да жашауларын андан ары къалай къураргъа ангылаялмай, экили болгъанларны юсюнденди аны сюжети. Мында гитче рольну Жерар Депардье да ойнагъанды.

Владимир Валентинович режиссёрлукъ ишини баш магъанасына кинода кётюрюгген жарсыула халкъгъа жуукъ болургъа керекликликлерин санайды. Аны ючюн болур, ол салгъан чыгъармалагъа къараучула къатлап къарап турсала да эрикмегенлери. Алада мелодрама, комедия, фарс да бирлешдиригенлери себепли сюжетлери да сейирдиле, магъаналыдыла.

Меньшовну юй бийчеси Вера Алентова бла жашаулары да тынч болмагъанды. Была студент заманларында юйюр къурап, артда айырылып кёп заманны тургъандыла. 1969 жылда алагъа къызчыкъ да туугъанды. Юлия да фахмулу актрисады, аны телевиденияда терк - терк кёргенлей да турабыз.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.

Конкурс

Игилени атлары айтылгъанды

«Халкъ участковый» деген Битеуроссей конкурсну биринчи кезиую 11-чи сентябрьде башланнганды. Аны Россейни МВД-сы бардырады.

Ведомствону сайтына эришиую бу кезиуюне къатышхан участка уполномоченныйлерини анкетасы салынгнганды. Биринчи онлайн-къол кётюрюю 20-чы сентябрьге дери узайтылгъанды.

Сайлауну биринчи тёрт кюнюню эсебине кёре, ючеулен алгъа чыкъгъанды.

Сайтда болгъан эселлеге кёре, Азамат Жириков (Россейни МВД-сыны Нальчикде управлениясы), Альберт Куршев (Россейни МВД-сыны «Бахсан» муниципалла аралы бёлюмю) эм Ратмир Жиликов (Россейни МВД-сыны Черек районда бёлюмю) ючюн къалгъанладан эсе кёп адам къол кётюргенди.

КъМР-де МВД-ны пресс-службасы.

Билдириу

Керексиз саутдан къутулурча

КъМР-де МВД-ны лицензия-эркинлик бериу эм энчи детектив эмда охрана ишни юсю бла арасы сизни эсигизге бу затны салады: Россейни жеринде граждан эм къуллугъунда хайырланыучу сауутланы эм алагъа окъланы затыу бла байламлы шёндюгю законодательствоГа тийишлиликде граждан сауутну иеси, ол анга керек болмай къалгъан эсе, кеси ыразылыгъы бла регистрация этмей къоярга боллукъду.

Гражданла сауутларын берир ючюн, Россейни МВД-сыны территориялы органларыны район даражада регистрация этилген жерине берирге эм аны жарамазча этерге деп заявление жазаргъа керекдиле.

Быллай телефонлагъа сёлешип, билирге сюйген затланы соругъна сор барды: **49-56-13, 49-56-07.**

КъМР-де МВД-ны пресс-службасы.

КЕНГЕШ

Кюйсюз аурууну жайылыуун бары мадарла бла тыяргъа

Алгъаракълада КъМР-де Ич ишлени министерствосунда Къабарты-Малкъар Республиканы наркоманиягъа къажау комиссиясыны башламчылыгъы бла семинар-кенгеш болгъанды. Аны ишине республиканы Башчысыны Администрациясыны, Россейни Наркоконтролюну федеральный службасыны КъМР-де Управлениясыны, КъМР-ни Билим бериу, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосуну, Саулукъ сакълау министерствосуну келечилери, КъМР-де МВД-ны жер-жерледе бёлюмлерини акъылбалыкъ болмагъанланы ишлери жаны бла службаларыны оноучулары эм инспекторлары къатышхандыла.

Анда «КъМР-де МВД-ны акъылбалыкъ болмагъанланы ишлери жаны бла инспекторларыны наркоманиягъа къажау кюреше ишлери къыйматлы этиую эм жаш адамланы арасында законсуз наркотикле сатыуну жолун кесиую юсюнден» докладны ич ишлени министерствосунда участка уполномоченныйлени эм акъылбалыкъ болмагъанланы ишлерин къурау бёлюмюню начальники полициясыны полковники Мухамед Нагоев этгенди.

Ол кесини докладында наркоманияны профилактикасын эм акъылбалыкъ болмагъанланы араларында этилген аманлыкъ ишле, ол санда законсуз наркотикле сатыугъа, къажау сюелиу республиканы оноучуларыны энчи контрольларында болгъанларын белгилегенди. МВД-ны жер-жерледе акъылбалыкъ болмагъанланы ишлери жаны бла бёлюмлери жаш адамланы аманлыкъ ишлege къатышыуларын азайтыуну комплекс мадарларын этгенлерин черте, ол сабийлени юйсюз къалыуларыны, аланы аманлыкъ ишлege къатышырга боллукъларыны сылтауларын алгъадан билирге, аланы болдурмауну мадарларын этерге эмда эркинликлерин къоруурларгъа кереклисин айтханды.

-Наркоманиягъа къажау кюреш бизни ишибизни жангыз бир кесегиди. Алай ол бек жууаплыды. Анга аз да сансыз къараргъа, уллу кёллю болургъа керек тюйюлдю. Аны Наркоконтрольну, билим бериую бла саулукъ сакълауну органларыны специалистлери бла биригип толтурургъа тийишлиди. Ол заманда жаш тёлюню къоркъуулу жолдан тыяргъа, наркоманиягъа къажау кюрешни къатыландырыргъа къолдан келликди, -деген докладчы.

Андан ары сёзюнде ол жыйылгъанланы эслерин республиканы жаланда эки муниципал къуралыунда Нальчик эм Бахсан шахрларда - акъылбалыкъ болмагъанланы ишлери жаны бла бёлюмлеге болмаса, къалгъанлада психиатр-нарколог врачланы жокълукъларына бургъанды.

Ол а, деген Мухамед Нагоев, акъылбалыкъ болмагъанланы наркоманиядан таза болгъанларын бла къалгъанларын тохташдырыргъа чырмаулукъ этеди.

Кенгеше къатышханла наркоманиягъа къажау кюреше акъылбалыкъ болмагъанланы ишлери жаны бла инспекторланы сынауларын андан ары игилендире, къыйматлы эте барыргъа, кюйсюз аурууну кенг жайыла барыуун тыяргъа себеп болурча мадарла этерге кереклисин айтханды.

КъМР-де МВД-ны пресс-службасы.

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары)
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь)
ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат - политика бёлюмню таматасы)
САРАККУЛАНЫ Асият (культура бёлюмню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйы - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Жамауат-политика жашау - 42-67-68, 42-24-02.
Культура - 42-75-82.
Социальный-экономика - 42-66-73, 40-59-18.
Жангылыкъла эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Письмола эм реклама - 42-37-94.
Тилманчла - 47-31-28.
Сурат алыучу - 42-68-72.
Бухгалтерия - 42-30-87.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмеГе боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материаллана авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.
Регистрация номер —II—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эм асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34

Номерге графикте кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынгнганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Улбашланы Мурат- дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарны орунбасары;
Зезаланы Лида (1,2-чи бетле),
Бийчекъуланы Жаннета (3,4 -чю бетле) - корректорла.

Тиражы 2130 экз. Заказ № 1817

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНЫ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru